

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
طرح دوره درس های مجازی

گروه آموزشی مامایی و بهداشت باروری
شناسنامه درس *Course Syllabus*

عنوان درس: بارداری و زایمان و پدیده های نوین در مامایی (۱)

شماره درس: ۵۱۸۵۱۲

نوع درس: نظری و کارورزی تعداد واحد: ۳ واحد نظری (۵۱ ساعت)، ۱ واحد عملی (۵۱ ساعت)

فراگیران (رشته، مقطع، ترم): مامایی کارشناسی ارشد ترم ۲ تعداد دانشجویان: ۸

نیمسال تحصیلی: نیمسال دوم ۱۴۰۱-۱۴۰۰ دروس پیش نیاز یا همزمان: فیزیوپاتولوژی در مامایی

زمان: یکشنبه ها ۸-۱۰ مسؤل درس: دکتر محبوبه والیانی

مدرسین: خانمها فهامی، ترابی، پیرهادی، دادخواه تهرانی و دکتر والیانی

تلفن تماس و ایمیل مسؤل درس: valiani@nm.mui.ac.ir 03137927535

مقدمه:

مفاهیم نوین در مامایی که پیرو تحقیقات و پژوهش های متعدد بدست می آید، مسیر مطالعات دانشجویان را تشکیل می دهد. به منظور ارتقاء سطح علمی و افزایش مهارتهای بالینی مامایی که به سلامت مادران و کودکان منجر می شود باید تلاش های ویژه ای در زمینه آموزش و پژوهش صورت پذیرد. لذا بالا بردن سطح دانش فراگیر و کاربرد دستورات اسلام در مورد بهداشت قبل از ازدواج، زمان لقاح و بهداشت و اصول مراقبتهای دوران بارداری می تواند در جهت کمک به تامین سلامت جسمی، روانی و اجتماعی مادر و جنین و نوزاد گیرد.

هدف کلی:

- ۱- ارتقاء سطح دانش فراگیران پیرامون بهداشت قبل از ازدواج، لقاح و بارداری، مفاهیم جدید بهداشت مادران و نوزادان، مفاهیم پدری و مادری و مسائل و مشکلات اجتماعی، روانی مادر و افراد خانواده در انتظار فرزند و نقش ماما در این زمینه
  - ۲- کسب مهارت‌های عملی لازم برای معاینات تشخیصی و درمانی مادر و نوزاد در این دوران.
- اهداف جزئی:

- ۱- بهداشت قبل از ازدواج را توصیف نموده و در باره مفاهیم پدری و مادری
- ۲- کسب اطلاعات کامل در باره پدیده لقاح و باروری توضیح داده و عوامل موثر بر رشد و تکامل جنین
- ۳- توصیف انواع روش‌های ارزیابی سلامت جنین توضیح داده و چگونگی تعیین سن جنین
- ۴- فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری جهت مراقبت‌های دوران بارداری و اقدامات لازم در ویزیت‌های دوران بارداری
- ۵- بالا بردن سطح دانش فراگیر در زمینه نقش آموزش در مراقبت‌های دوران بارداری و تغذیه و تمرینات ورزشی و تکنیک‌های

تنفسی و لاماز در دوران بارداری

- ۶- آگاهی و مهارت لازم در باره علل خونریزی‌های سه ماهه اول بارداری (سقط، مول، EP) و علل علائم، روش‌های تشخیصی، اداره و درمان پیشگیری از این عوارض و چگونگی تشخیص افتراقی آنها.
- ۷- آگاهی از علل خونریزی‌های سه ماهه دوم و سوم بارداری (جفت سرراهی و دکولمان) و علل و علائم، روش‌های تشخیص اداره و درمان، پیشگیری از این عوارض و چگونگی تشخیص افتراقی آنها.

اهداف رفتاری:

الف: در بعد مراحل زایمان در شرایط مختلف

دانشجو در پایان دوره آموزش این درس قادر خواهد بود:

۱. بهداشت قبل از ازدواج را توصیف نموده و در باره مفاهیم پدری و مادری توضیح دهند.
۲. در باره پدیده لقاح و باروری توضیح داده و عوامل موثر بر رشد و تکامل جنین را برشمارند.
۳. در باره انواع روش‌های ارزیابی سلامت جنین توضیح داده و چگونگی تعیین سن جنین را توصیف کنند.
۴. مراقبت‌های دوران بارداری را تعریف نموده و در باره اهداف آن توضیح دهند.
۵. در باره اقدامات لازم در ویزیت اول و نیز ویزیت‌های بعدی دوران بارداری توضیح دهند.
۶. نقش آموزش در مراقبت‌های دوران بارداری را توصیف نموده و در باره تغذیه و تمرینات ورزشی و تکنیک‌های تنفسی و لاماز در دوران بارداری توضیح دهند.

۷. علل خونریزیهای سه ماهه اول بارداری (سقط، مول، EP) به طور کامل توضیح داده و علل علائم، روشهای تشخیصی، اداره و درمان پیشگیری از این عوارض و چگونگی تشخیص افتراقی آنها را بیان نماید.
۸. علل خونریزیهای سه ماهه دوم و سوم بارداری (جفت سرراهی و دکولمان) به طور کامل توضیح داده علل و علائم، روشهای تشخیص اداره و درمان، پیشگیری از این عوارض و چگونگی تشخیص افتراقی آنها را توضیح دهد.
۹. استفراغهای شدید دوران بارداری را توصیف نموده و در باره علل و عوامل ایجاد کننده آن، علائم، روشهای تشخیص، اداره و درمان و پیشگیری از این عارضه در دوران بارداری را بیان نماید.
۱۰. فشار خون القاء شده بوسیله حاملگی (PIH)، پلی هیدرامینوس، دوقلویی و چند قلویی را توصیف نموده و در باره علل و عوامل ایجاد کننده علائم، روشهای تشخیص، اداره و درمان و پیشگیری از این عوارض در دوران بارداری شرح دهد.
۱۱. مشکلات حاصل از بارداری در دوران نوجوانی و سنین بالا توضیح داده و چگونگی اداره و درمان آن را توصیف کنند.
۱۲. بارداری همراه با انواع بیماریهای، عفونی و مقاربتی از نظر علل و عوامل ایجاد کننده، علائم، روشهای تشخیص، اداره و درمان و پیشگیری از این موارد به طور کامل را توضیح دهند.
۱۳. دیستوشی را توصیف نموده و در باره بارداری همراه با عوارض ناشی از ناهنجاریهای لگن استخوانی و دستگاه تولید مثل توضیح دهند.

ب: در بعد مراحل بعد از زایمان، بهداشت و تنظیم خانواده

دانشجو در پایان دوره آموزش این درس قادر خواهد بود:

- ۱- بهداشت و مراقبتهای دوران بعد از زایمان را بیان نماید.
- ۲- مراقبتهای فوری بلافاصله بعد از زایمان از مادر و نوزاد را شرح دهد که شامل کنترل خونریزی، معاینه کامل جفت و پردهها و مجرای زایمانی، توجه به وضع عمومی مادر و نوزاد تا ۲ ساعت اول بعد از زایمان می باشد.
- ۳- اقدام مقتضی در مورد مادر RH منفی به عمل آورد و شرح آن را بازگو نماید.
- ۴- مراقبتهای دوران نفاس و فیزیولوژی آن (روزهای بستر) را که شامل معاینات عمومی مادر بویژه کنترل میزان ترشحات و خونریزی (لکوره)، پستان و ترشح شیر، وضع ادراری و اجابت مزاج، وضع پرینه و غیره می باشد شرح دهد.

۵- عوارض دوران نفاس عفونتهای بعد از زایمان (عفونتهای دستگاه تناسلی، ادراری، پستان، شوک عفونی) باقی ماندن جفت در زهدان، برگشتگی زهدان، فلبیت، ترمبوز و آمبولی ریه، حالات و عوارض روانی را توضیح دهد.

۶- تازه‌هائی از روشهای مختلف پیشگیری (زن و مرد) را بیان نماید.

۷- نقش ماما و خانواده و مراکز بهداشتی، درمانی در پیشبرد اهداف و اجرای برنامه‌های بهداشت و تنظیم خانواده را بازگو نماید. شیوه اداره درس و تدریس:

تدریس موضوعات فوق به روش سخنرانی، روش حل مسئله، تشکیل گروههای کوچک، بحث، پرسش و پاسخ، نمایش، ارائه کنفرانس دانشجویی با هماهنگی مدرسین و دانشجویان صورت می‌گیرد. این امر به کمک تجهیزات سمعی و بصری مناسب و به منظور ارتقاء کیفیت یادگیری انجام می‌شود.

ابزار مورد نیاز تدریس:

دستگاه ویدئو پروژکتور و اسلاید، white board pen , white board

تکالیف و انتظارات از فراگیران:

- حضور به موقع در کلاس، حضور فعال در کلاس و شرکت در بحثهای گروهی و کلاسی، پاسخ به سئوالات مدرس، ارائه مطالب اختصاص داده شده به دانشجویان و طرح سئوالات مناسب برای درک بهتر مفاهیم آموزشی این درس.

شیوه ارزشیابی:

ردیف	عنوان ارزشیابی	نمره
۱	شرکت و حضور فعال در کلاس	۱۰٪
۲	تکالیف و آزمون‌های حین دوره (کوئیز، خودآزمون‌ها و...)*	۲۰٪
۳	آزمون پایان ترم	۷۰٪

*به ازای هر چهار جلسه حداقل یک فعالیت یادگیری در نظر گرفته می‌شود.

سیاست‌ها و قوانین درس:

- دانشجوی موظف است به گونه ای در کلاس آنلاین حاضر شود که هر زمان استاد بخواهد با او مکالمه تصویری داشته باشد شرایط و پوشش مناسب او مانع از این امر نگردد.
- دانشجوی موظف است میکروفن و دوربین دستگاه ارتباط خود را در کلاس آنلاین تامین نماید.
- حضور فعال دانشجوی در کلاس آنلاین از طریق مشارکت در پرسش و پاسخ

- حضور فعال دانشجویان در کلاس آنلاین از طریق انجام تکالیف محوله
- غیبت دانشجویان در حد مجاز آئین نامه غیبت مورد قبول می‌باشد.
- غیبت در اثر بیماری که منجر به بستری شدن دانشجوی می‌گردد. گواهی پزشک و تأکید پزشک معتمد دانشگاه مورد قبول است.
- تکالیف محوله سر موقع بایستی ارائه گردد و مطالب به صورت مکتوب به مسئول درس تحویل داده شود.
- عدم حضور بموقع و ترک کلاس خارج از زمان مقرر بدون مجوز استاد درس ممنوع است.

منابع اصلی و محتوای ضروری یادگیری:

- 1- Williams Obstetrics 2018 (Williams obstetrics/F Gray Gunningam{etal} new York:Mc Graw-hill)
- 2- Maternity and Gynecologic Care
- 3- Current Obstetrics & Gynecology
- 4- The labor preparation (Simkin and Ancheta)
- 5- اصول مهارتهای بالینی (ترجمه و ارنی)
- 6- معاینات و ژینال، لگنی و پوزیشن ها (چاپ دوم ۱۳۹۹)
- 7- Maternaal fetal medicine/edited by: Robert k.creasy, philadephia Saunders,
- 8- Protocols for high – risk pregnancies/edited by John T. Queenan, John C. Hobbins, Catherine Y. spong-4th ed- Malden, Mass: Blackwell pub, Latest edition
- 9- Manual of high risk pregnancy and delivery/gilbert, Elizabeth steep. Stlouis: mosby, Latest edition
- 10- Electronic fetal monitoring concepts and applications cydney Afriat medihan, Ellen kopel - philadephia /menihan. Latest edition
- 11- Maternal- Newborn- Nursing, Mattson smith Elsevier sunders,
- 12- Latest edition

منابع و محتوای مفید برای یادگیری بهتر:

- 1- Maternity Care Nursing
- 2- Myles Obstetrics
- 3- Management of high risk pregnancy: an evidence-based approach

پایگاههای اینترنتی قابل استفاده برای درس:

www.cochranlibrary.com

www.uptodate.com

www.medscape.com

عنوان درس: مفاهیم نوین ۱ شماره درس: ۵۱۸۵۴۲ نیمسال تحصیلی: دوم ۱۴۰۱-۴۰۰

رشته تحصیلی: مامایی فراگیران: کارشناسی ارشد مامایی زمان: یکشنبه (۸-۱۰)

جدول زمان بندی کلاس درس مفاهیم نوین یک کارشناسی ارشد مامایی

ردیف	تاریخ	عنوان جلسه	ساعت	مدرس
۱	یکشنبه ۰۰/۱۱/۲۴	معرفی درس مراقبتها و مشاوره قبل از بارداری، مفاهیم جدید بهداشت مادران و نوزادان و مفاهیم مادری، پدری	۸-۱۰	دکتر والیانی و سرکار خانم ترابی
۲	یکشنبه ۰۰/۱۲/۱	آشنایی با مسائل و مشکلات اجتماعی، روانی مادر و افراد خانواده و نقش ماما در این زمینه	۸-۱۰	سرکار خانم ترابی
۳	یکشنبه ۰۰/۱۲/۸	مروری برلقاح و باروری و فیزیوپاتولوژی جفت و جنین	۸-۱۰	دکتر والیانی
۴	یکشنبه ۰۰/۱۲/۱۵	مروری برتغییرات فیزیولوژیک دوران بارداری و تشخیص بارداری	۸-۱۰	سرکار خانم دادخواه تهرانی
۵	یکشنبه ۰۰/۱۲/۲۲	عوامل موثر بر رشد و تکامل جنین و چندقلویی	۸-۱۰	سرکار خانم دادخواه تهرانی
۶	یکشنبه ۰۱/۱/۱۴	استفراغهای شدید حاملگی، عدم تعادل مایعات و الکترولیتها	۸-۱۰	سرکار خانم فهامی
۷	یکشنبه ۰۱/۱/۲۱	پلی هیدرآمیوس، اولیگو هیدرآمیوس	۸-۱۰	دکتر والیانی
۸	یکشنبه ۰۱/۱/۲۸	خونریزیهای نیمه اول و کورتاژ درمانی	۸-۱۰	سرکار خانم فهامی
۹	یکشنبه ۰۱/۲/۴	خونریزیهای نیمه دوم و بعد از زایمان	۸-۱۰	سرکار خانم فهامی
۱۰	یکشنبه ۰۱/۲/۱۱	روشهای ارزیابی سلامت جنین و تعیین سن جنین، مرگ داخل رحمی	۸-۱۰	دکتر والیانی
۱۱	یکشنبه ۰۱/۲/۱۸	بارداری در دوران نوجوانی و سنین بالا	۸-۱۰	سرکار خانم پیرهادی
۱۲	یکشنبه ۰۱/۲/۲۵	کاربرد سونوگرافی در مامایی	۸-۱۰	دکتر والیانی
۱۳	یکشنبه ۰۱/۳/۱	روشهای کاهش درد زایمان (دارویی)	۸-۱۰	دکتر والیانی
۱۴	یکشنبه ۰۱/۳/۸	روشهای کاهش درد زایمان (غیر دارویی)	۸-۱۰	دکتر والیانی

سرخانم خانم فهامی	۸-۱۰	PIH و شوک هیپوولمیک	یکشنبه ۰۱/۳/۱۵	۱۵
سرکار خانم فهامی	۸-۱۰	مراقبت‌های دوران بارداری با تاکید بر آموزش بهداشت، تغذیه و اعتیاد در بارداری (تعطیل - با هماهنگی استاد)	یکشنبه ۰۱/۳/۲۲	۱۶
سرکار خانم پیرهادی	۸-۱۰	مروری بر بارداری همراه با بیمارهای داخلی و جراحی (عفونی، مقاربتی، صدمات سیستمها ی مختلف در دوران بارداری و زایمان)	۰۱/۳/۲۹	۱۷
مدرسین	---	امتحان		۱۸

*رجوع منابع ارائه شده طبق طرح درسی

**انجام تکلیف ارائه شده و شرکت فعال در پرسش و پاسخ با ارائه تکالیف و پاسخ ها در کلاس و سامانه نوید